Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΟΛΟΝΥΚΤΙΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΣΟΦΟΥΛΗ, ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, ΖΕΡΒΑ, ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΖΩΗΡΟΤΑΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ-ΑΝΤΕΓΚΛΗΣΕΙΣ-ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΑΞΙΣ ΥΒΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΘΗ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΝ - ΕΝ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ ΘΑ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ ΔΙΑ ΣΤΑΜΕΝΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ-ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΕΩΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΑΤΥΠΩΣΙΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ, Τὴν 6.30' μ. μ. ἀρχίζει τὴν μυθιστορίαν αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἡμερολογίας. Διότι δὲν παρακολουθεῖ τὴν κατάστασιν μὲ τὸ καλοκάγαθον πνεῦμα παρατηρητοῦ, ἀλλὰ ζῆ ἐντὸς τῆς πραγματικότητος, ἀποτείνει αὐτῆς καὶ θημερινῶς καὶ εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀσφαλέστερον μέσον σήμερον πρὸς ἐπιδείκνυσιν τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ τῆς ἐξαθλιώσεως τῆς χώρας παρὰ ἡ ἄμεσος προσφυγὴ εἰς ἕνα δημοψήφισμα, ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας. Ὑπάρχει ἴσως ἄλλη σκέψις κρυφὴ καὶ ἀνωμολόγητος, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀνεξερεύνητος, ἡ ὁποία ἐπέβαλε τὴν ἀπόφασιν αὐτήν. Μᾶς ἐδόθη σαφῶς νὰ ἐννοηθῶ, ὅτι ἡ διετία, τὴν ὁποίαν διανύομεν, εἶνε ἐξαιρετικῶς κρίσιμος διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Μία περίοδος διακριβάσεων, τὴν ὁποίαν ὀφείλεται σήμερον ἡ Ἑλλάς, περιλαμβανομένης μεταξὺ δύο χρονικῶν ὁρίων, τὴν 31ην Μαρτίου 1946 ὡς ἀφετηρίαν καὶ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον, ἤτοι τὸν Μάρτιον τοῦ 1948 ὡς τέρμα. Ἡ Ἑλλὰς εἶχε τὸ καθῆκον, ἐντὸς τῆς διετίας αὐτῆς, νὰ δώσῃ μόνον τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι ἔχει τὴν θέλησιν, τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀναδημιουργίαν. Ἐθεωρεῖτο δὲ ἀπαραίτητος ἡ παραπομπὴ τοῦ δημοψηφίσματος εἰς ἐν ἀπώτερον χρονικὸν διάστημα, διὸ νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ δημιουργηθοῦν ὅλαι αἱ ἐγγυήσεις, αἱ ἐξασφαλίζουσαι τὴν ἀπόλυτον γνησιότητα τοῦ δημοψηφίσματος. Ἀλλ' ὁ χρόνος, ὁ ὁποῖος γενικῶς θεωρεῖται σοφώτατος σύμβουλος, εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν φαίνεται, ὅτι ἐθεωρήθη ὡς ἀντίδικος ἐπικίνδυνος διὰ τὴν βασιλικὴν ὑπόθεσιν. Μὲ τὴν μετάβολὴν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, θὰ συνεβάδιζεν ἀσφαλῶς καὶ νέα διαμόρφωσις τῆς λαϊκῆς ψυχολογίας. Καὶ ὁ λαὸς τότε θὰ προσήρχετο μὲ ἤρεμον τὴν κρίσιν, μὲ πλήρη κατανόησιν τῆς σημασίας τῆς ψήφου του. Ἀλλ' εἰς μεταν τοιαύτην κατάστασιν, ἡ ὁποία θὰ ἦτο φυσικὴ συνέπεια τῶν προσπαθειῶν μας ἐντὸς τῆς διετίας, κατάστασιν ἠρεμίας καὶ ψυχικῆς γαλήνης, θὰ ἐξέλιπε τότε ἡ βεβαιότης τῆς ἐκβάσεως τοῦ δημοψηφίσματος καὶ θὰ ἐτίθετο αὐτὴ ἐν ἀμφιβόλῳ. Αἱ ἀμφιβολίαι ὅμως αὐταὶ αἴρονται μὲ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν, συντόμευσιν τοῦ χρόνου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ δημοψηφίσματος. Αἱ σημεριναὶ προϋποθέσεις ἀποκλείουν κάθε δυνατότητα ἑνὸς γνησίου δημοψηφίσματος, αἱ προϋποθέσεις ὅμως αὐταί, τὸ ἀκατάστατον τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἡ τρομοκρατία, ἡ ἐπιτεινομένη καθημερινῶς, ἡ ἔλλειψις τῶν παθῶν μὲ τὰς καθημερινὰς διαλυφονίας, τὸ πτοημένον καὶ περίφοβον τῆς λαϊκῆς ψυχολογίας καὶ, εἰς ἐπίμετρον, ὁ νέος νόμος τῶν ἐκτάκτων μέτρων τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ὅλαι αὐταὶ αἱ προϋποθέσεις εἶνε ἀσφαλῶς ἐγγύησις τοῦ δημοψηφίσματος τῆς κυβερνητικῆς εὐδοκίας. Δὲν χρειάζεται δὲ μαντικὴ δυνάμεις νὰ προΐδῃ κανεὶς ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος αὐτοῦ, οὔτε κύρος περισσότερον, οὔτε πίστιν περισσοτέραν εἰς τὴν γνησιότητά του θὰ ἔχῃ ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα τοῦ 1935. Ἡ 1η Σεπτεμβρίου δὲν θὰ εἶνε ἡ τελευταία πράξις, ἡ τελευταία λέξις τῆς δραματικῆς αὐτῆς τριλογίας, ἀλλὰ θὰ εἶνε ἡ ἀρχὴ νέων συμφορῶν, νέων ἀνωμαλιῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἔκτασιν δὲν τολμῶ οὔτε νὰ προβλέπω.

Ἀλλ' οὔτε τὸ συμφέρον τοῦ τόπου ἐξυπηρετεῖται, διότι θὰ στηριχθῇ ἡ παλινόρθωσις ἐπάνω εἰς θρόνον ἀστήριχτον, κατόπιν τοῦ νέου κλονισμοῦ, τὸν ὁποῖον θὰ ὑποστῇ ἀπὸ τὸ ἀντιλαϊκὸν ἀνώμαλον δημοψήφισμα κατασκεύασμα εἶνε καὶ ἡ ἀνωμαλία. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ προσδιοσμὸς τοῦ χρόνου τὸ μόνον σαθρὸν σημεῖον τοῦ σχεδίου αὐτοῦ. Ἀποτελεῖ τὸ πλέον ἀπρόοπτον, τὸ ἀπίστευτον ὁ χαρακτήρ, ἡ μορφὴ τοῦ σχεδίου. Κατηγορεῖται ἀσφαλῶς πολὺ πνεῦμα —ἀγαθὸν ἢ πονηρὸν δὲν γνωρίζω — διὰ τὴν κατασκευήν τοῦ τεκνοποιήματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τελικῶς ἄλλον προορισμὸν παρὰ νὰ δημιουργήσῃ χάος, νὰ προκαλέσῃ μέγαν ἀναστατωσιν γενικὴν καὶ νὰ ἀφήσῃ καὶ πάλιν ἀνοικτὴν τὴν πληγὴν τοῦ καθεστωτικοῦ ζητήματος.

Οὐδέποτε ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐκακοποιήθη, ἐστρεβλώθη, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν καὶ μὲ τοσαύτην πρωτοφανῆ ἀσυγκάλυπτον. Καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἡ διεθνὴς Κοινὴ Γνώμη καὶ αἱ συμφωνίαι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ ἀρμόδιοι παράγοντες, προκειμένου περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ προβλήματος, δὲν ἀντιλαμβάνονται τὸ δημοψήφισμα, παρὰ μόνον ὑπὸ τοῦ τύπου ἐρωτήματος πρὸς τὸν λαὸν περὶ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος: «Ἀριστοκρατία ἢ Δημοκρατία» ἢ καὶ ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ συνήθους παρ' ἡμῖν ἐρωτήματος «Βασιλευομένη δημοκρατία ἢ Δημοκρατία βασιλευομένη». Καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς, καθ' ὁμοιον τρόπον διετύπωσε τὰς ἀντιλήψεις του εἰς τὰς δηλώσεις του. Λέγει ὁ Βασιλεύς: «Ὅταν θὰ ἐκφράσεν ἀπόψεις ἔξω τοῦ ἐδάφους μας τὴν μόνην εἰσβολέα, θὰ κληθῶ νὰ καθορίσετε δι' ἐλευθέρας ψήφου, τοὺς θεσμοὺς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ Ἑλλάς». Καὶ εἰς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Τρούμαν ἔλεγε: «Δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Πατρίδα, παρ' ὅταν ἀποφανθῇ ὁριστικῶς περὶ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος ὁ λαός». Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, δι' ἑνὸς τοιούτου δημοψηφίσματος, παρέχονται ἐγγυήσεις καὶ ἀναλαμβάνονται ὑποχρεώσεις, συνάπτεται δηλαδὴ ἓν συμβόλαιον μεταξὺ Βασιλέως καὶ Λαοῦ, ὑπὸ χρεωστικὸν δι' ἀμφότερα τὰ μέρη.

Ἀλλὰ τὸ δημοψήφισμα, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ γίνῃ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, εἶνε κενὸν πάσης ἐννοίας, παντὸς περιεχομένου, εἶνε ἄσχετον πρὸς τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα. Καὶ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον χαλκεύεται ἡ παλιννόστησις τοῦ Βασιλέως, κατόπιν μάλιστα τῆς σατανικῆς αὐτῆς ἀφευρέσεως τοῦ λευκοῦ ψηφοδελτίου, δὲν εἶνε μόνον πρακτικὸν πρᾶγμα ἴσον καὶ ἀνάλογον μὲ τὸ πρακτικὸν τῆς Δης Αὐγούστου, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ ταπεινώσεων, περιφρόνησιν, ὕβριν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Μᾶς εἶπαν ἀκριβῶς ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος εἶνε ἄσχετον μὲ τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα. Κακῶς ἐξεφράσθη. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι μὲ κάποιαν ταχυδακτυλουργικὴν ἀπάτην τὸ ζήτημα ἐξαφανίζεται. Ἡ τὸ ζήτημα θεωρεῖται ὡς αὐτοματῶς λελυμένον, καινουργιμένον καὶ τερματισμένον ἐκτὸς προτέρων· ὥστε νὰ μὴ ὑπολείπεται πλέον παρὰ μόνον ἡ πρόσκλησις τοῦ Βασιλέως πρὸς κάθοδον. Καὶ καλεῖται ὁ Βασιλεὺς νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον του, ὅτι νὰ μὴ συνέβη τίποτε, ὡς νὰ μὴ προηγήθη δικτατορία. Καλεῖται ὁ Βασιλεὺς νὰ συνεχίσῃ αὐτοπροσώπως τὴν ἄσκησιν τῶν βασιλικῶν του δικαιωμάτων, ἐλεύθερος πλέον καὶ ἀδέσμευτος ἀπὸ κάθε ὑποχρέωσιν. Οὔτε ἐγγυήσεις, οὔτε ἐξηγήσεις οὔτε ἐκκαθάρισις τοῦ λογαριασμοῦ τῆς Δης Αὐγούστου.

Εἷς βουλευτής: Ἢν ἐξεκαθάρισεν ἡ Ἀλβανία.

Θ. Σοφούλης: Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶπε τοὺς λόγους του τελευταίως ἐμφανίζεται καὶ αὐτὸς ζηλωτὴς τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν καὶ ἐλευθεριῶν. Ἀλλὰ τοῦτο ἴσως πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει μία ἰσχυρὰ ἐπίθεσις τοῦ ἐκεῖ περιβάλλοντος. Ἀλλὰ μέσα εἰς τὸ περιβάλλον τὸ κυβερνητικόν, τὸ Ἑλληνικόν, πολὺ ἐγγύησις ὑπάρχει, ὅτι δὲν θὰ ἐξαναμεσθοῦν αἱ ὡραῖαι αὐταὶ ἐντυπώσεις τοῦ Βασιλέως ἐκ τοῦ Λονδίνου καὶ δὲν θὰ ἀνακύψουν πάλιν αὐθορμήτως αἱ διαθέσεις αὐτοῦ καὶ δὲν θὰ κατισχύσῃ ἡ φύσις αὐτοῦ; Διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐθισμοσυγκρασίας, ὁ Βασιλεὺς πιστεύει, ὡς εἰς κοσμοθεωρίαν, εἰς τὸ καθεστὼς τὸ ὁλοκληρωτικόν, τὸ δικτατορικόν. Ἀλλ' τὴν διαστρέβλωσιν δὲ αὐτὴν μετὰ ἱστορικῆς ἀλήθειας τοῦ Ἔθνους εἰς ζήτημα καθαρῶς προσωπικὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καμμία ἀπολύτως δικαιολογία, οὔτε λογική, οὔτε ἠθική.

Ἀλλ' εἶνε ὁ σκοπὸς ἀγνός; Διὰ τοῦ δημοψηφίσματος τούτου ἐπιδιώκεται ἀκριβῶς ὁ ἐξαγνισμὸς τῆς Δης Αὐγούστου. Ἐπιδιώκεται ὥστε νὰ ἐξαλειφθῇ κάθε δυσάρεστος ἀνάμνησις τῆς Δης Αὐγούστου. Ἐὰν ἔχει τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος τὸ νόημα νὰ συνοψισθῇ ἐπιγραμματικῶς, ὄχι μόνον ὡς ἄφεσις ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ὡς ἔγκρισις, ὡς ἐπιδοκιμασία, νὰ συνοψισθῇ ὡς ὁμολογία πίστεως πρὸς τὴν δικτατορίαν. Δὲν ἔχει γίνει, φαίνεται, κατανοητὸν καρ' ἡμῶν, ὅτι ὁ παγκόσμιος πόλεμος, μὲ τὰς μυριοπλόκους θυσίας του, ἔνα κυρίως εἶχε σκοπόν: Τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας τῆς δικτατορίας. Καὶ ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία προσέφερε γενναίαν συμβολὴν καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν ὀφείλει καὶ ἐν εἰρήνῃ νὰ μὴ ἀφίσταται ἀπὸ τὰς γραμμὰς τῆς δημοκρατικῆς καὶ νὰ μὴ ἐκτρέπεται εἰς μίαν γραμμὴν ἀντιδράσεως. Πρέπει νὰ ἀποφευχθῇ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ παρεξηγήσεως καὶ νὰ μὴ δοθῇ ποτὲ ἀφορμὴ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ μόνη ἀντιδραστικὴ χώρα πρὸς τὸ κοινὸν δημοκρατικὸν πνεῦμα, τὸ διέπον ὅλα τὰ ἡνωμένα Ἔθνη. Διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν ὅμως ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐνδεχόμεναι παρεξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀποβοῦν καὶ πρὸς μεγάλην βλάβην τῶν ἐθνικῶν μας διεκδικήσεων δὲν ὑπολείπεται τίποτε ἄλλο—καὶ κάμνω ἔκκλησιν εἰς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ — παρὰ νὰ ἀποσυρθῇ τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος, ὡς μέγιστος ἐθνικὸς κίνδυνος. Νὰ ἀποσυρθῇ διὰ νὰ κληθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀφοῦ ἀποκατασταθοῦν πρῶτον τὰ πράγματα καὶ ἀφοῦ τεθῇ ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν ἱστορικήν της θέσιν, νὰ κληθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τότε εἰς ἕνα γνήσιον καὶ τίμιον δημοψήφισμα, μὲ τὴν μορφὴν τοῦ ἐρωτήματος «Βασιλεία ἢ Δημοκρατία». Ἐὰν ὁ λαὸς ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς Βασιλείας, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε βεβαίως παρ' ὅλων σεβαστόν. Τότε ἀκριβῶς ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ σχεδίου τοῦ σημερινοῦ ψηφίσματος. Τότε εἶνε καιρὸς νὰ κληθῇ ὁ λαὸς εἰς δεύτερον δημοψήφισμα, προσωπικόν, νὰ ἀποφανθῇ ἂν δέχεται ὡς Βασιλέα τὸν Γεώργιον, ἢ ἐπιθυμεῖ νέον Βασιλέα ἀφοῦ ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς Βασιλείας.

Ἐν περιπτώσει δὲ ἐμμονῆς εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑψηφίσματος, δὲν θὰ παύσωμεν διαμαρτυρόμενοι καὶ θὰ σκεφθῶμεν τότε, ἐὰν θὰ εἶνε δυνατὸν εἰς ἡμᾶς νὰ ἐξακολουθήσωμεν μετέχοντες τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς. Μὴν ὠθῆτε τὰ πράγματα εἰς τὸ ἀπροχώρητον. Μὴ σπρώχνετε τὴν Ἑλλάδα εἰς ἀπομόνωσιν. Διότι ἀπομόνωσις, διὰ τὴν μικράν, τὴν πτωχὴν Ἑλλάδα, εἶναι θάνατος ἐξ ἀσφυξίας καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν ἀποτελεῖ ἐθνικὴν αὐτοκτονίαν.

****

ΛΟΓΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Λαμβάνει ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ κ. Βενιζέλος ὁ ὁποῖος λέγει: «Ἐξητήσαμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς τὴν δυνατότητα νὰ πεισθῶμεν ὅτι, ἐπισπεύδουσα τὸ δημοψήφισμα, ὡς τὸ πράττει, εὑρίσκεται πράγματι ἐν ἀπολύτῳ ἁρμονίᾳ σκέψεως μετὰ τῶν ἰσχυρῶν Συμμάχων μας. Ἐὰν τοῦτο ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν ἐξεδήλωσε διάθεσιν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄρσιν τῶν ἀμφιβολιῶν. Ἑτέρα προϋπόθεσις εἶνε ἡ κατοπτεύσεις τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. Καὶ ἡ σπουδαιοτέρα προϋπόθεσις εἶνε ἡ πλήρης ἀποκατάστασις τῆς δημοσίας τάξεως καθ' ὅλην τὴν χώραν. Ἐξ ὅλων τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν οὐδεμία συντελεσθῇ. Ἡ ἀναρρίπισις τῶν παθῶν ἀναβιβάζει τὴν προσπάθειαν τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ θὰ ὁδηγήσῃ τὴν χώραν εἰς μέγαν νέον δοκιμασίαν. Καταλήγων ὁ κ. Βενιζέλος λέγει: «Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀδυνατοῦμεν νὰ ψηφίσωμεν τὴν ὑποβαλλομένην πρότασιν καὶ ἀπευθύνω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν θερμὴν σύστασιν, ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν, ἀλλὰ νὰ ἐπιφυλαχθῇ νὰ φέρῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ψήφισμα εἰς στιγμὴν εὐθετωτέραν καὶ ὑπὸ μορφὴν ἐγγυωμένην τὸν ὁριστικὸν τερματισμὸν τοῦ πολιτειακοῦ.

Ο κ. ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ

Ὁμιλεῖ ἀκολούθως ἐκ μέρους τοῦ Δημοκρατικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος ὁ κ. Μανουηλίδης, ὁ ὁποῖος ἐλπίζει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀρθῇ ὑπεράνω τῶν περιστάσεων διὰ τὸ συμφέρον τῆς χώρας.

Ο κ. ΖΕΡΒΑΣ

Ὁμιλεῖ ἀκολούθως ὁ κ. Ζέρβας, ὁ ὁποῖος ὑπερασπίζεται τοῦ νομοσχεδίου.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Εἶτα λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Κανελλόπουλος. Οὗτος λέγει:

— Εἶνε φυσικόν, κ. βουλευταί, μετὰ καταιγίδα, ὅτα ἡ καταιγὶς τῶν τελευταίων ἐτῶν, νὰ τίθενται τ' ἀπάντα ὑπὸ κρίσιν. Λαοὶ ἀντιμετωπίσαντες τὸν θάνατον καὶ νικήσαντες αὐτόν, εἶνε φυσικὸν νὰ ἀνασκοποῦν οἱ ἴδιοι τὴν ζωήν των. Τίποτε εἰς τὴν ζωὴν τῶν μεγάλων λαῶν δὲν εἶνε ἁπλῆ μοῖρα.

Ἐξετάζων τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δι' αὐτοῦ μικραίνει τὸ μέγα θέμα. Καὶ ἐρωτῶ μὲ ποῖον δικαίωμα; Οὐσιαστικῶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα καμμία Κυβέρνησις νὰ μικραίνῃ τὰς διαστάσεις ἐντὸς τῶν ὁποίων δικαιοῦται νὰ ἐκδηλοῦται ἡ βούλησις τοῦ Ἔθνους. Ὅταν αἱ διαστάσεις τῶν θυσιῶν ἦσαν ὑπεράνω, αἱ διαστάσεις τῶν δικαιωμάτων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὁρισθοῦν ἀπενώτερα. Ὅταν τίθενται τὰ ζητήματα ἀσχέτως τοῦ τί ὑπολογίζομεν ἢ ἐλπίζομεν καθεὶς ἐξ ἡμῶν, πρέπει νὰ τίθενται κατὰ τρόπον ἀπολύτως συγκεκριμένον. Βάσει τῶν σκέψεων αὐτῶν ποιοῦμεν ἔκκλησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἀνακαλέσῃ τὸ ἄτοπον βῆμα, ποὺ ἐπαχείρησε καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιζητεῖ νὰ παραμείνῃ καὶ τὴν Βουλήν. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ τὴν ἔκκλησιν αὐτήν, στρέφομαι πρὸς τὴν πτέρυγα ποὺ τὴν ἀκολουθεῖ καὶ τὴν ἐξορκίζω νὰ μὴ ἐγκρίνῃ τὴν γραμμὴν αὐτὴν τῆς ἡγεσίας της.

Ὁμιλεῖ περαιτέρω περὶ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ δημοψηφίσματος καὶ λέγει, ὅτι ἡ ἡμερομηνία δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀπὸ τοῦδε. Ἂν πράγματι ἀπεσπάσθη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἀνεπιφυλάκτως, συμφωνία τῶν Συμμάχων συμφωνῶ, εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέραν διενέργειαν τοῦ δημοψηφίσματος. Ἀλλὰ τὴν 1ην Σεπτεμβρίου δὲν θὰ ὑπάρχουν αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις. Ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ διαπράξῃ μίαν βαρεῖαν ἱστορικὴν ἐπιπολαιότητα. Κοῦς μόλις ἐζήτησε τὴν ψῆφισιν ἐκτάκτων μέτρων ἀσφαλείας. Καὶ σήμερον μᾶς λέγει νὰ ἀποδικάσωμεν, ὅτι τὴν 1ην Σεπτεμβρίου θὰ εἶνε τὰ πάντα ὁμαλά.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κανελλόπουλος λέγει: «Εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀβασιλεύτου δημοκρατίας κ. βουλευταί. Ἀλλ' εἶμαι πρωτίστως ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς βασιλευομένης δημοκρατίας θέλω νὰ εἶνε εὐχαρὲς εἰς τὴν συνείδησίν μου νὰ ὑποταχθῇ ἀνεπιφυλάκτως. Ἐπιθυμῶ ἐπομένως νὰ δυνηθῇ τὸ Ἔθνος νὰ ἀποφανθῇ κατὰ τρόπον ἀπολύτως ὁμαλόν. Αἰσυνθήκαι σήμερον ἐπιτρέπουν τὴν διεξαγωγὴν ἑνὸς ἀδιαβλήτου δημοψηφίσματος; Ἐὰν θελήσῃ κανεὶς βουλευτὴς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, κάποιος δημοκρατικὸς βουλευτὴς νὰ ἐπισκεφθῇ κανένα χωριὸ θὰ τοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας;

Εἷς βουλευτής: Ἀφοῦ δὲν ἔχει ὁπαδούς;

Κανελλόπουλος: Εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου ὁ κομμουνισμὸς διεπράξε τόσα ἐγκλήματα εἶνε δυνατὸν νὰ ὁμιλήσῃ τις ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας; Ἡ οὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν ψυχικὴν ἀντίδρασιν, ἢ ὁποία προκαλεῖ θαθεῖαν συγχυσιν μεταξὺ δημοκρατίας καὶ κομμουνισμοῦ. Ἐὰν ἀνέχεσθε αὐτὴν τὴν σύγχυσιν μεταξὺ δημοκρατίας καὶ κομμουνισμοῦ; Εἴμεθα ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ μετανοεκτοῦμεν πολιτικῶς τὴν στιγμὴν αὐτήν. Εἶνε εὔκολον νὰ ἀγωνίζεται κανεὶς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ὅταν πλεονεκτῇ. Εἶνε ὅμως δύσκολον ἀλλὰ εἶνε καὶ ὑπέροχον, νὰ πράττῃ τοῦτο, ὅταν μειονεκτῇ. Ἐν γνώσει τῆς ἀριθμητικῆς μειονεκτικότητός μας, ἐπεδιώξαμεν τὰς ἐκλογάς. Ἐὰν ἐγένοντο ἐκλογαί, ἐγένοντο μόνον καὶ μόνον διότι τὸ ὑπεστηρίξαμεν ἡμεῖς οἱ μειονεκτοῦντες.

Εἷς βουλευτής: Εἶνε ἀσέβεια πρὸς τὴν Βουλήν.

Πολλοὶ βουλευταί: Κάτω, κάτω. (Θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι, παταγισμός). Πολλοὶ βουλευταὶ δεξιοί, ἡγουμένου τοῦ κ. Κουλουμβάκη ἐμπτύοντος, ἐπιχειροῦν νὰ ἀπομακρυνθοῦν τῆς αἰθούσης.

Κανελλόπουλος: Δὲν δι εὐύπωσα τὴν φράσιν διὰ νὰ ἰσχυριστῶ κάτι τὶ ἀποτελοῦν εἰκασίαν ὑπαρκτικῆς σκέψεως, ἀλλ' ἀπλῆν πραγματικότητα. Μὲ ἓν μόνον ψηφοδέλτιον, τὸ ἰδικόν σας, οὐδέποτε θὰ ἐπετρέπετο διεθνῶς νὰ ἐνεργηθοῦν ἐκλογαί.

Ὁ θόρυβος ἀποκορυφοῦται. Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἰσχυρίζονται, ὅτι ὁ κ. Κουλουμβάκης ἐξερχόμενος τῆς αἰθούσης ἔπτυσε.

Ἐγειρόμενος ὁ κ. Μαυροκορδάτος καὶ ζητῶν συγγνώμην ἀπὸ τὸν ὁμιλητὴν λέγει ἀπευθυνόμενος εἰς τὸν πρόεδρον:

— Διαμαρτύρομαι ἐντονώτατα διὰ τὴν ἀπρεπῆ συμπεριφορὰν τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν βουλευτοῦ καὶ ζητῶ ὅπως τὸ Προεδρεῖον λάβῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

Κανελλόπουλος: Δὲν ἐπρόσεξα, κύριοι, ὅτι ὁ πρὸ ὀλίγου ἐξελθὼν βουλευτὴς ἐξετέλεσε πρᾶξιν ἀποτελοῦσαν βαρεῖαν κατὰ τῆς Βουλῆς ὕβριν καὶ πρὸς ὄφελος τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Βουλῆς ἀποφεύγω νὰ ὀνομάσω τὴν πρᾶξιν του, διὸ καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνακληθῇ εἰς τὴν τάξιν. Ὁμολογῶ ὅτι μοῦ φαίνεται περίεργον πῶς καὶ διατί προεκλήθη τὸ ἐπεισόδιον. Ἀναπτύσσομεν ὡρισμένην ἀντικειμενικὴν ἀλλὰ πραγματικότητα. Νομίζω ὅτι δὲν προσβάλλει τὴν πλειοψηφίαν ἡ συμβολή μας αὐτή.

Κύριοι βουλευταί. Διὰ τὸ δημοψήφισμα, τὸ ὁποῖον δὲν πρόκειται ἁπλῶς νὰ κρίνῃ τὴν πρόσωρινὴν ἄνοδον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἑνὸς ἄλλου κόμματος ζητοῦμεν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὁμαλότης, ἂν ὄχι ἀπὸ ψυχολογικῆς τοὐλάχιστον ἀπὸ ἀπόψεως τῆς γενικῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ναγιᾶς ὑπερηφανεύθη τοῦ νομοσχεδίου καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον (σήμερον).

Ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος διὰ τὸ δημοψήφισμα θὰ γίνῃ τὸ Σάββατον.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗ

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς, τὴν νύκτα ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὸ Σάββατον θὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις του ὡς βουλευτοῦ Ἀργολιδοκορινθίας ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος, ἐμμένων εἰς τὰς ἀρχικάς του ἀντιλήψεις.

Διευκρίνισεν ὅτι τὸ ψήφισμα δὲν κατατέθη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ κόμματα εἶναι ἐλεύθερα νὰ διεξαγάγουν συνεννοήσεις δι' ἐξεύρεσιν συμβιβαστικῆς διατυπώσεως τοῦ ἐρωτήματος.

Διὰ τὰς συνεννοήσεις αὐτὰς ὑπάρχει καιρὸς μέχρι τοῦ Σαββάτου. Ἐγνώσθη ἤδη ὅτι οἱ βουλευταὶ κ. κ. Χατζίσκος καὶ Λυκουρέζος ἀνέλαβον σχετικὴν προσπάθειαν.

****

Ἀθῆναι. Ὁ κ